



Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

Číslo 35

26. srpna 2007

Cena: 6 Kč

JIŘÍ STIBRAL (1859 – 1939) – ARCHITEKT BUDOVY ÚSTŘEDNÍ RADY

V současné době prochází budova ústřední rady naší církve v Praze 6 ve Wuchterlově ulici rozsáhlou obnovou fasády a střešního pláště. Po skončení stavebních prací se této nejvýznamnější budově naší církve znovu navrátí původní krása, která možná leckoho překvapí. Obnova budovy je proto vhodnou příležitostí k připomenutí významného ale neprávem opomíjeného českého architekta, který je jejím tvůrcem.

Jiří Stibral se narodil na Novém Městě pražském v rodině hodinářského mistra. Už od mládí začal vynikat v umění, především v malířství. Po ukončení střední školy se chtěl přihlásit na studium malby na Akademii, ale prakticky založený otec syna přesvědčil, aby se věnoval "solidnější" kariéře architekta. Stibral se roku 1875 zapsal na německou techniku k prof. Josefu Zítkoví, nejslavnějšímu tvůrci české neorenesance, který si svého žáka oblíbil a roku 1881 z něho učinil svého asistenta. Roku 1884 získal Stibral stipendium na studijní cestu do Itálie, která ho ovlivnila na celý život. Během dvou let pečlivě studoval antické a renesanční památky, z jejichž tvarosloví později bohatě čerpal. V Benátkách se během stipendia seznámil s pohádkově bohatou ruskou kněžnou Ščerbatovovou, pro kterou v průběhu následujících třiceti let projektoval stavby na jejím panství v Němírově na Ukrajině. Vedle své architektonické tvorby se stále věnoval i malířství. Výtvarně přispíval do předních českých časopisů a roku 1886 uspořádal svou první výstavu malířského díla, která zaujala jeho

budoucí dva mecenáše - hraběte Sylva Tarrouca a barona Ringhofferů. Stibral od konce 80. let 19. století do začátku 1. světové války projektoval rozsáhlé stavební úpravy zámeckých areálů ve Štítně, Průhoncích, Lojovicích, Trmicích či v Kamenici. Z jeho díla nutno dále vyzdvihnout spolupráci s Josefem V. Myslbekem na rodinné hrobce Ringhofferů v Kamenici nebo pomník J. V. Třebízského v Klecanech. Při Jubilejní výstavě roku 1891 patřil Stibral k hlavním projektantům výstavních pavilónů, navrhl stavby např. pro pražské městské plynárny nebo Podolské cementárny. Zajímavou epizodou v jeho životě jsou projekty salónních vagonů. Ve spolupráci s předními českými umělci (Františkem Ženíškem, Janem Kotěrou aj.) navrhl pro přední královské rodiny Evropy luxusní interiéry vozů, které na Smíchově vyráběla Ringhofferova vagonka.

Ve své tvorbě prošel Jiří Stibral uměleckým vývojem od historizujících slohů tzv. české neorenesance, přes neobaroko a neogotiku až po secesi. Pro jeho dílo je typická preciznost, solidnost a elegance.



Všechny své stavby projektoval do nejmenších podrobností. Pro truhláře, kováře a ostatní stavební řemeslníky vytvářel výkresy dveří, klik a oken do nejmenšího detailu. Snažil se tím o oživení uměleckého řemesla, které nástupem sériových továrních výrobků začalo upadat. Ve svých projektech dokázal vhodně skloubit moderní požadavky na bydlení s touhou po oživení krásy starých staveb. Jeho krédem bylo, že dům má být ozdobou svého

majitele i místa, na kterém stojí. Jiří Stibral ve své tvorbě navrhoval a upravoval i několik sakrálních staveb. Většinou se ale jednalo o historické stavby u šlechtických sídel. Novostavba CČSH z let 1925 až 1926 je zřejmě Stibralovým

posledním velkým dílem, které uzavírá jeho nesmírně plodný a pestrý život. Tato stavba je výjimečná i z dalších důvodů. Dokládá představy zakladatelů církve o podobě prvních svatostánků. Při

Dokončení na str. 3

SOUČASNÉ HUDEBNÍ FORMY KONTRA CÍRKEV?

Reakce na článek a na kritiku zařazení oratoria M. J. Hus Richarda Pachmana do programu VII. ročníku Pouti na Sázavě

Ještě v době svých studií na fakultě jsem měla díky spolupráci naší církve s děkanátem Esslingen možnost strávit spolu s dalšími v tomto malebném městečku jeden prázdninový týden na kurzu pořádaném CVM (mládežová organizace evangelické církve v Německu). Naše role byla pozorovatelská, kurzu se účastnili náctiletí a my jsme měli načerpat něco ze zkušenosti vedoucích kurzu, jimiž bychom pak mohli obohatit naši práci s mládeží doma. Vzpomínám, že mě, dnes již více než před deseti lety, tehdy šokovalo, že během kurzu zaznívaly z úst účastníků, vedoucích, ale i hudebních nosičů písně snad všech hudebních stylů současnosti, od tehdy populárního rapu až po rock a pop, všechny však měly jedno společné: křesťanský a, troufám si říci, misionářský text. Jako člověk aktivně provozující od dětství hudbu tzv. klasickou (od 4 do 18 let jsem hrála na klavír a ještě déle pak zpívala ve sborech, díky čemuž jsem se stala milovnicí tzv. klasi-

ky), obklopena však současně ze všech stran (z rádia, televize, divadla, kina, ale i restaurací apod.) mnohými soudobými hudebními projevy, kladla jsem si tehdy otázku, zda-li je možné, ba přípustné, tlumočit zvěst evangelia za pomoci těchto současných hudebních forem, které jsou některými označovány za pokleslé. Nejsem hudební kritik, mé hudební vzdělání bylo završeno absolutoriem II. cyklu LŠU v mých osmnácti a dále následovala výuka v hudební oblasti spíše již jen po stránce pěvecké praxe, byť bez trochy té teorie se nikdy neobejdete. Postupem času jsem díky mnoha setkáním v hudebním světě dospěla k názoru (či se spíše ztotožnila s názorem mnohých hudebních kritiků?), že hudba může být dobrá i špatná, aniž je hodnocení nutně vázáno na hudební styl, jinými slovy, že může být dobrá skladba rocková, jazzová, stejně jako nezdařilá skladba některého autora z období tzv. hudby klasické. Jiná otázka je samozřejmě otázka vkusu, který je

vázán z větší části na naše subjektivní vnímání světa na základě mnoha vlivů, jimž jsme od raného dětství vystavováni.

Přes názorovou otevřenost, mne ale velmi překvapila téměř až militantnost příspěvku studenta Jana Novotného, který v Českém zápase č. 33 z 12. srpna v článku "Sázava 2007 kritickým pohledem" hodnotil odpolední koncerty posledních tří ročníků Poutě na Sázavě. (Poutě na Sázavě pořádá CČSH již sedmým rokem, jedná se o celodenní akci, která začíná po krátkém zahájení ve Sboru Opata Prokopa a pouti do Sázavského kláštera bohoslužbou na Severní zahradě kláštera, následuje kulturní program – zvláště hudební, divadelní vystoupení – interpreti jsou často z řad naší církve, ale i mimo ni, v posledních dvou ročnících přibyl i program určený přímo dětem, poutě je zakončena závěrečným ztišením v kryptě kláštera.) Jsem ráda, že J. Novotného oslovil alespoň J. Hutka,

Dokončení na str. 3

125 let od narození Jaroslava Křičky

Jaroslav Křička (* 27. 8. 1882 Kelč, + 23. 1. 1969 Praha), nejstarší syn kantora a ředitele kůru Františka Křičky a bratr literátů Pavla a Petra Křičků, vystudoval gymnázium v Havlíčkově Brodě a poté pražskou konzervatoř (1902-05) - byl žákem K. Knittla a K. Steckra. Zde se přátelil s V. Novákem i jeho žáky.

Studia hudby dokončil jednorozčným pobytem v Berlíně (1905-1906) a poté žil tři roky v Rusku (Dnepropetrovsk), kde se přátelil s Glazunovem a Taneyevem a všemožně tu propagoval českou hudbu. Založil zde například symfonický orchestr, který dirigoval, a do místních novin psal české hudební aktuality.

Po třech letech se vrátil do Prahy a stal se sbormistrem vinohradského, pak pražského Hlaholu, který tehdy představoval nejvýznamnější pražské sborové těleso. S ním prováděl mimo jiné i premiéry sborových děl Janáčka, Nováka a Jeremiáše.

V té době upoutal silnou pozornost jeho cyklus písní *Severní noci* na slova ruského symbolisty Balmonta a předehra k Maeterlinckově hře *Modrý pták* (1911). Opera *Hipolyta* (Národní divadlo 1917), jejíž renesanční námět zpracoval s vítanou lehkostí, k němu soustředila velké naděje.

Po vzniku Československa byl jmenován profesorem skladby na pražské konzervatoři. Profesorem její mistrovské školy se stal roku 1936 (k jeho žákům patřil J. Kapr), v letech 1942-45 byl ředitelem konzervatoře. Vedle svých kolegů J. B. Foerstera, V. Nováka a J. Suka představoval Křička v českém hudebním školství osobnost nejtradičnější, jejíž zájem o hudební dění za hranicemi se omezoval na ruskou romantickou hudbu.

Jeho doménou se stal idylicky nahlížený svět českého venkova a rodiny: dětská opera *Ogaři* (1918), jejíž součástí je i populární *Bábinčín maršovský valčík*, zpěvohra *České jesličky* (1937), kantáta *Romance o duši J. J. Ryby* (1944) a množství podobně zaměřených písní a sborů. Podobné ladění má i zpěvohra *Tlustý pradědeček, loupežníci a detektivové aneb Dobře to dopadlo* (1932, na text J. Čapka). Psal též hudbu k filmům: *Cech panen kutnohorských* (1938), *Barbora Hlavsová* (1940) a dalším.

V raných skladbách je patrný ruský vliv. Během pobytu v Rusku na

Dokončení na str. 3

O pravdě

*Kdo hledá pravdu,
nesmí se leknout,
když ji najde.
Asijské přísloví*

Co je pravda? Nemá každý svou pravdu? Jak by jinak bylo možné, že si lidé kvůli pravdě rozbíjejí lebky, buď pěstmi anebo moderními prostředky hromadného ničení.

Což jsme už někoho úpěnlivě neprosili: „Řekni mi konečně pravdu!“ Když se ji dovíme, cítíme se být teprve podvedení. Názory našeho protějšku neodpovídají zcela našim vlastním dojmům.

Všichni máme jinou perspektivu, která odpovídá našim zkušenostem a životním potřebám. Pravda se tak skládá z mnoha mozaikovitých kousků.

Pravda, kterou sami odhalíme a uznáme, může být bolestná. Ničí totiž naše iluze. V tom případě však se hodí přísloví, že střepy přinášejí štěstí.

Bolestná pravda je počátkem něčeho nového, začátkem nosné budoucnosti. Je tedy lepší než omyl, který jsme zastávali.

Což jsme si všichni na počátku nového roku nepředsevzali, že se vzdáme všech iluzí?

Určitě je to ta nejlepší cesta, otevřít prostor všem oprávněným nadějím, které by se mohly vyplnit v nadcházejících měsících.

Z němčiny přeložil Josef Špak

MATEŘSKÝ ÚL

aneb Podobenství o demokracii, která je založená na osobní odpovědnosti a kázni

(pokračování z minulého čísla)

Nato se objevila četa plniček buněk, pozdravila a převzala její náklad. Melissa zaslechla, jak někdo povídá: „Obávám se, že jsem ti pomohla vylihnout se do špatných časů. Strávila jsem v bráně tři hodiny a podle těch zmatků soudím, že ani samotná královna není v nejlepší formě. Nic ve zlém.“

„Chápu,“ řekla Melissa poněkud upokojená. „Taky někdy budu na stráži. Co je dalšího na práci?“

„Jsou tu nějaké zvěsti o Včelojedovi. Pošli partu mladých k Bráně a řekni jim, aby ji utěsnili několika voskovými sloupy. To sice znamená, že v Úlu bude hrozné vedro, ale my si opravdu nemůžeme dovolit nějaké ohrožení uprostřed medové sezóny.“

„Má jediná křídla! Ještě toho trochu!“ Melissa jako všechny včely měla dědičnou nenávist k velkým, pištivým a opeřeným vykrádačům úlů. „Všichni ven!“ volala do ubytoven nejmladších. „Všichni, kdo nekrmité děcka – hlase se! Pilíře z voskových úlomků pro Bránu! Do práce!“ rozkazovala na všechny strany.

„To je nesmysl,“ odpověděla hloupoučká, jednodenní včela. „Zprvu, nikdy jsem neslyšela o Včelojedovi, že by přišel do Úlu. Takové věci se přece nestávají. Zdrugé, stavění voskových sloupků, aby někoho zadržely, je čistě cizí trik, nedůstojný britských tradic. A zařetí, jestli budete Včelojedovi věřit, on bude věřit vám.“

Stavění sloupků ukazuje nedostatek důvěry. Naše sestra v šedém to tak říká.“

„Ano. Sloupky jsou neanglické a provokativní, a plytvá se voskem, kterého je zapotřebí k vyšším a důležitějším účelům,“ řekla Zavíječka z prázdné zásobní buňky.

„Bezpečnost Úlu je nejvyšší věc, o jaké jsem kdy slyšela. Nesmíte nás navádět, abychom odmítaly pracovat,“ začala Melissa.

„Nerozuměla jste mi, jako obvykle, drahoušku. Práce je esence života; ale abychom vydávaly nejlepší a nenahraditelnou životní sílu a skutečnou práci proti imaginárnímu nebezpečí, to je srdcervoucí absurdita. Kdybych vás jen mohla naučit maličké toleranci, jen malé obyčejné laskavosti a vstřícnosti vůči milému starému strážákovi, kterému přezdíváte Smrták Včelojed, nežila jsem nadarmo.“

„Ona rozhodně nežije nadarmo, ten drahoušek!“ křičelo asi dvacet včel najednou. „Měla bys vidět její svatý život, Melisso! Vždyť ona zsvětčila celý svůj život šířením svých zásad a ona – ona je taková miloučká!“

Stará, přilepšlá včela přiletěla na česno. „Stavěčky sloupků na Bránu! Vezměte si zbytky vosku a koukejte žvýkat. Odbzučte!“ řekla.

Zavíječka vklouzla do buňky. Mladušky pochodovaly k rámkům tiše reptající. „Co to do nich vjelo?“ zeptala se stará. „Proč si říkáš "kačátko" a "drahoušku"? Musí to být poča-

sím. Začlenichala podezíravě. „Hrozně tu smrdí ztuchlina jako zapálené hadry. Doufám, že se sem nedostala Zavíječka, Melisso?“

„Nic o tom nevím,“ řekla Melissa, která ovšem znala Zavíječku pouze jako dámu se zásadami, a tak nikdy nepomyslela na to, že by její přítomnost měla hlásit. Vždycky si představovala Zavíječku jako krvavě rudou dravou vážku.

„Měly jste trochu lépe vyvětrat tenhle kout,“ řekla stará a šla dál.

Melissa svěsila hlavu. Pevně se přidržela předními nožkami a poslušně vhněla čerstvý vzduch třemi sty kmity křídel za vteřinu. Větrání je zkouškou včelí trpělivosti, protože včela musí vytrvat na jednom místě a navíc cítit, že jí to škodí, protože po celou tu dobu si opotřebává svá jediná křídla. Když včela nedokáže létat, je to její konec; a včely to vědí. Zavíječka se vyplížila a lísala se k Melisse znova. „Vidím,“ mumlala, „že srdcem jste jedna z Nás.“

„Pracuju pro Úl,“ odpověděla Melissa stroze.

„To je stejné. My a Úl jedno jsme.“

„Tak proč jsou vaše tykadla jiná než naše? A nevtírejte se pořád.“

„Nebudte tak přízemní, má drahá, přece nemůžete mít celý svět podle jednoho mustru.“

Rudyard Kipling

Přeložili: Michaela Procházková a David Pacovský
(pokračování příště)

Z kazatelského plánu

13. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Člověk proti člověku pro Ježíše

Oheň i smrtelné nepřítelství lidí navzájem patří mezi apokalyptická znamení nadcházejícího Božího soudu (Zj 8,7; 16,8.14; 17,14; 19,19...). Soud neleží někde v dalekém nedohlednu, abychom si mohli lehkovážně říkat, že se nás ještě netýká. Již tehdy, kdy má člověk co činit s Ježíšem Kristem, dostává své "předvolání k Božímu soudu". Musí se rozhodnout pro Krista nebo proti němu. Na tom rozhodnutí závisí náš budoucí věčný úděl. Kdo si zvolí Ježíše za svého Mistra a Pána, má být připraven na nepřítelství jeho odpůrců. Vědomí, že si vybral správně, dá mu sílu vytrvat. Blaze tomu, kdo včas porozumí Božím signálům a zareaguje na ně! Jsou viditelné všem lidem, ale chybují ten, komu se zdají málo důrazné.

Vstup: Jr 23,24-29 (Iz 5,20-24)

Tužby:

2. Aby naše křesťanská naděje neslábla a neztrácela se, ale aby nám zůstala posilou ve všech nesnázích a bolestech...
3. Aby všichni Kristův lid v den soudu byl shledán služebnictvem bdělým, poctivým, věrným a připraveným na příchod Páně...

Epištola: Žd 11,29-12,2

Evangelium: L 12,49-57

K obětování: Zj 22,6-7

K požehnání: 1 Te 5,4-16 (Jb 28,20-28)

Modlitba:

Pane našich životů, prosíme o sílu a odvahu následovat neúchylně Pána Ježíše Krista a žít tak, aby v den soudu nemusel na nás trpce žalovat. Rač nás uchovat při takové věrnosti Pánu, aby se k nám mohl přiznat, ujmout se nás a přimluvit se za nás. Kéž nás tato naděje provází po všechny vyměřené pozemské dny!

Vhodné písně: 72, 78, 86, 115, 326

Nad Písmem

PRAVÝ A NEPRAVÝ POKOJ

Iz 5,20-24

Žd 11,29-12,2

Co s ohněm a rozdělením v duchovním životě, na cestě víry? Přiznávám, že s touto perikopou z Lukášova evangelia nejsem nějak moc srozuměna, dokonce musím přiznat, že se mi nelíbí, je mi nepřijemná.

Pána Ježíše máme tolik rádi - jako toho vždy hodného, laskavého, moudrého, neubližujícího, chápatelého, milosrdného, odpouštějícího a přinášejícího pokoj, odpuštění, lásku a spásu všem. Vždyť nazýváme Ježíše "Knížetem pokoje", „pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám“ (J 14,27) - takovými slovy utěšuje Kristus ustrašené učedníky, "pokoj Páně" - tak se několikrát zdravíme při bohoslužbě.

Zde však slyšíme Ježíšova tvrdá slova o rozdělení, meči, neschopnosti vnímat a pochopit dění kolem sebe, o soudu; to se těžko poslouchá a ještě hůře přijímá.

Víme, že Boží slovo tu není od toho, aby se nám líbilo. Boží slovo je nám dáno, abychom nejen slyšeli, ale aby působilo v našem životě. To není otázka líbivosti, našeho souznění a přitakání.

Otázkou se tedy stává problém, jak najít souvztažnost mezi ohněm a vodou, rozdělením a pokojem, svárem a mírem? Troufám si říci, že konflikt zde není - ani duchovní, existenciální, existenční; naopak se jedná o trvale přítomnou zkoušku

naší víry, kdy jsme stavění před nutností se rozhodovat, před nutností rozhodnout se a vybrat si.

Snad nejlépe pro porozumění a zvěstování uděláme, když se necháme doprovázet 1. a 2. čtením a zároveň budeme každý hledat sami sebe (jako jednotlivci i společenství církve), kde a jakým způsobem stojíme před naším Soudcem a Vykupitelem, ohněm a pokojem.

Izajášovo prorocké několikeré "běda" nad záměrným zaměňováním "dobra a zla", "světla a tmy", "hořkém a sladkém" - a mohli bychom sami doplňovat "lásky a nenávisti", "pravdy a lži" - korespondují s Ježíšovým oslovením "pokrytci" a otázkou „proč nejste s to sami od sebe posoudit, co je správné?“

Zkusme jít na ostří nože a ptát se: Jde mi o mír za každou cenu? Je mír s přítelem nebo ve společenství tou nejvyšší metou? Jsem ochotna rozlišovat pokoj pravý a nepravý, pokoj Kristův a pokoj za každou cenu? Chci svůj vnitřní klid nebo mi jde o pravdu, která osvobozuje? Chci uspokojit své duchovní potřeby nebo hledám poznání, hledám Boha?

Pomocí při hledání odpovědí nám může být druhé čtení z listu Židům, kde slyšíme nejen o svědčích z doby staré smlouvy, o těch, kteří navzdory všem a všemu "věřili", "uskutečňovali Boží spravedlnost", "v slabosti nabývali síly", "osvědčili svou víru". Ale také slyšíme o běhu života víry,

kdy je velkým povzbuzením – nadějí, silou, požehnáním - běžet s vědomím Kristova životního příběhu.

Jdeme nebo přímo běžíme s Kristem k soudci, k Soudci našeho života se svými zkouškami, okamžiky, kdy procházíme křtem ohněm, s okamžiky, které musíme rozpoznat, kdy se musíme rozhodnout a najít dobré, poctivé a správné řešení.

Ježíš přinesl na cestu následování oheň – oheň své životodárné lásky a oheň očistující a osvobozující pravdy. Až poté, co jsme schopni a ochotni se vystavit jeho žáru, dává Ježíš svůj pokoj a smír, dává nám sám sebe. Amen.

Eliška Zapletalová

**Bože a Otče lidstva,
vzhlížíme k Ježíšovi,
který není prorokem iluzí
a falešných nadějí,
ale všechny
těžkosti života
nese s námi.
Daruj nám vytrvalost a
rozhodnost
a dej nám jít s jistotou
cestou víry.
O to tě prosíme
skrze Krista,
který s tebou a s Duchem
svatým
žije a působí
na věky věků.
(Starokatolická kolekta)**

JIŘÍ STIBRAL (1859 – 1939)...

Dokončení ze str. 1
zadávaní projektu bylo požadováno, aby budova důstojně vyjadřovala duchovní sepětí s českými dějinami. Původní návrh z roku 1924 v neorománské slohu církev zamítla. Druhá neogotická varianta s odkazy na vladislavskou a lucemburskou gotiku po úpravách církev schválila a bylo přistoupeno k realizaci. Budova v sobě od počátku spojovala dvě funkce - kolej pro teology a Husův sbor, pro který Sti-

bral navrhoval interiér včetně hlavního oltáře. Antonín Mihulka, autor vzpomínkové monografie o Jiřím Stibrálovi, ohodnotil sbor jako "jasný, radostný prostor, reflektující střízlivou občanskou prostotu". V následujících letech vybudovala církev desítky sborů a kaplí. Pro jejich architektonické pojetí již byly zvoleny velmi moderní slohy rondokubismu, konstruktivismu či funkcionalismu. Tyto stavby jsou právem ceněny odborníky i širokou

veřejností. Budova v Dejvicích se sice nemůže svými uměleckými hodnotami rovnat např. Husovu sboru na Vinohradech od Pavla Janáka nebo Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové od Josefa Gočára, ale její hodnota spočívá v něčem jiném. Je trvalou památkou a živým svědkem počátků církve, který dodnes naplno slouží svému účelu, pro který vznikl.

Jiří Krížek

SOUČASNÉ HUDEBNÍ FORMY KONTRA CÍRKEV?

Dokončení ze str. 1
nevím, co si ale pomyslet o jeho hodnocení loňských interpretů, křesťanské skupině Oboroh, která je známá především asi těm, kteří v tzv. před-revolučních dobách r. 1989 zápasili o svou víru. Mimo jiné mohla tato skupina kupř. své zhudebněné Žalmy zahrát třeba i na německém evangelickém Kirchentagu apod. Je možné, že pisatel prostě nemá rád rock, v jehož stylu se tato hudební skupina vyjadřuje, z jeho článku je však zřejmé, že u něj neuspěl ani, opět na mnoha hudebních - tentokrát folkových - festivalech ctěný Pavel Žalman Lohonka, mimo jiné i člen naší církve, s nímž dříve hrávala a zpívala i jedna z našich duchovních, a který patří ke stálým folkovým nebe, jehož písně prostě nelze ani s kapkou ironie označit jako "trampské", byť nic proti trampům! Za vrcholně arogantní ze strany pisatele pak považuji hodnocení oratoria R. Pachmana M. J. Hus. Nevím, nakolik je Jan Novotný odborníkem v hudební oblasti, či vychází-li jeho odsuzující reakce spíše z čistě subjektivního pocitu. Osobně jsem se setkala s reakcemi konkrétně na vystoupení R. Pachmana na Sázavě a na jeho oratorium M. J. Hus, jež byly veskrze pozitivní a nebylo jich málo.

Snad stojí v tuto chvíli za to připomenout něco málo o oratoriu M. J. Hus a rovněž i pár slov o autorovi samotném. V reakci na to, že si R. Pachman dle slov J. Novotného "dovolil" užít pro své dílo označení oratorium bych nejprve ráda uvedla, že "oratorium" je epická vokálně instrumentální skladba. Byť podobno zčásti své mladší sestře opeře, neprovolovalo se oratorium v době svého vzniku (na konci renesance) na jevišti, bylo totiž psáno pro chrám jako původně ryze duchovní hudba (slovo oratorium pochází z latinského orator / kúr), později též pro koncertní síň. Oratorium pak prošlo dalšími obdobími až do současnosti, kde se s ním lze setkat v mnoha hudebních stylech. Krom tzv. klasické hudby kupř. i v jazzu a rocku (nedávno bylo uvedeno takové oratorium v jazz-rockovém pojetí Masarykovou veřejnou knihovnou ve Vsetíně, přičemž zde si autor "dovolil" zpracovat biblické téma boje za svobodu, v minulosti zhudebněné G. F. Händelem v oratoriu Juda Makabejský. Jiné rockové oratorium bylo v devadesátých letech uváděno mimo jiné i v odborné hudební dílně festivalu Bohemia cantat), oratorium je tedy dnes chápáno (s jistou podobností jako kdysi), jak

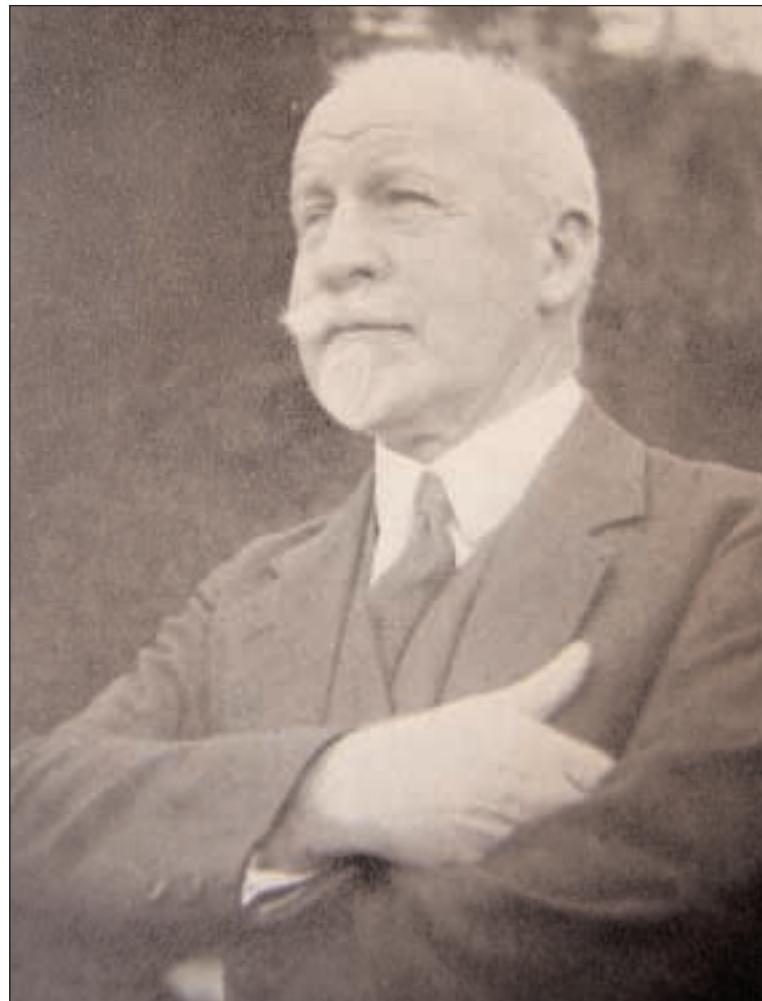
můžeme kupř. číst u noticky k "oratoriu ženské duše - Carmina Femina" uvedenému v divadle Disk, jako "vokálně instrumentální a scénické představení".

„Scénické oratorium Mistr Jan Hus bylo vytvořeno k 590. výročí upálení tohoto reformátora, které uplynulo 6. 7. 2005. Interpret Richard Pachman je autorem hudby, textu a scénáře. Šlo o průřez životem mistra, až do jeho osudného dne v Kostnici. Původní i inspirovaná hudba navozovala pocit autentičnosti příběhu. Richard Pachman a Dita Hořínková nás diváky obohatili o nevšední a velmi strhující zážitek.“ Tolik z "kritiky" Kulturního a vzdělávacího a informačního zařízení Jirkov - zámek Červený Hrádek o koncertní verzi Pachmanova oratoria v té podobě, jak ho mohli o týden později slyšet návštěvníci 7. ročníku Pouti na Sázavě v podání D. Hořínkové a autora R. Pachmana, a jak ho díky Městskému úřadu v Táboře, ve spolupráci s nímž bude vystoupení provedeno i pro účastníky Celostátního setkání mládeže v Táboře, jehož organizátoři (mládežová sekce České biskupské konference) ho uvedli i do programové nabídky hudebních vystoupení pro mladé členy své církve a další účastníky, uslyší mnozí v Táboře v pátek 17. srpna a na mnoha dalších místech, kam je R. Pachman se svou koncertní verzí oratoria zván. (Jen v malé notičce poznamenávám, že hudební akce Celostátního setkání mládeže v Táboře organizované Římskokatolickou církví zahrnují snad všechny hudební styly současnosti od křesťanských songů, folk po rock, včetně muzikálu ad.)

K oratoriu M. J. Hus má naše církev blízko nejen z hlediska obsahu, ale pojí ji k němu i okolnosti vzniku oratoria v r. 2005, které bylo v režii I. Žantovské uvedeno v předpremiéře v Senátu ČR pod záštitou předsedy Senátu PČR Přemysla Sobotky po vernisáži výstavy M. J. HUS 1415 - 2005, konané pod záštitou prezidenta ČR Václava Klause na Pražském hradě, na níž se podíleli mnozí odborníci včetně historiků z naší církve. Premiéra oratoria se pak uskutečnila v předvečer Husova výročí 5. 7. 2005 v chrámu ČCSH sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí, zapojily se i dva komorní sbory naší církve. Jak napsal následně jeden z hodnotitelů R. Janouch: „Bezplatné přístupné oratorium uváděné pro nejširší veřejnost si klade za cíl prostřednictvím konfrontace pozdně gotické a současné moderní hudby ilustrovat stá-

lou duchovní a sociální aktuálnost Husova odkazu a jeho přítomnost v kulturním životě našich zemí... Jen houšť takových Husů, jen houšť tak aktuálních počínů v soudobém muzikálovém kolbišti. Protože muzikály by nás neměly jen bavit, ale i povznášet. Abychom se stali lepšími, soudržnějšími, solidárnějšími, méně egoistickými a z pohodlnými.“ Na to, že oratorium M. J. Hus R. Pachmana uvedené v režii I. Žantovské není nějakým plytkým počinem, ukazuje i ocenění Nadace Vize 97, kterého se autorovi a režisérce scénického oratoria M. J. Hus dostalo z rukou manželů Havlových v rámci festivalu Zlatá Praha v loňském roce. Co by však byla všechna ocenění, kdyby dílo nezasahovalo srdce svých posluchačů. R. Pachmanovi se to podařilo díky hudební stránce, v níž autor, jak dále napsal R. Janouch, trefně navodil atmosféru 15. století, ale též i díky textům písní oratoria. Kupř. v části Koncil II.: „Bludy přišel, bludy kážeš, stejně nám nic nedokážeš, koncilu se neprotiv, abys zůstal déle živ;“ na což reaguje zpěvák ztvárňující Husa: „Spalte mé knihy, spalte mé spisy, spalte má slova, pravdu nespálíte. Spalte své hříchy, spalte své city, spalte vše zas a znova, pravdu nespálíte, pravdu nespálíte, pravdu nespálíte!“ I další Pachmanovy texty, ale i vystavěný děj navozují autenticitu příběhu, především pak ale texty z pera samotného M. J. Husa, z nichž R. Pachman, ve své koncertní verzi snad ještě hojněji než ve scénické podobě oratoria, cituje. Není tak běžné, aby současní autoři tak silně čerpali z dobových pramenů, což Richard Pachman učinil a posluchači tak mají možnost slyšet autentická Husova slova ve spojení s hudbou, jež prokazatelně oslovuje široké vrstvy zvláště mladých lidí, což nelze zcela jednostranně připisovat "obecnému nevkusu".

Na závěr ještě připojím slova o autorovi M. J. Poláka z českého hudebního serveru: „Richard Pachman má v branži pověst snad nejhodnějšího člověka, který by nikomu neublížil. Tvrdí to o něm alespoň všichni, s kým jsem díky našemu serveru přišel v poslední době do styku...“ Toto tvrzení mohu z vlastní zkušenosti potvrdit a dodat, že R. Pachman, absolvent konzervatoře J. Ježka v oboru kompozice a zpěv, je současně člověk velice pokorný, byť má na kontě již 20 vydaných CD, 2 knihy a pár výstav svých obrazů. O to více je mi líto, že se do něj a do jeho práce nevybírávě strefuje člověk, jež, jak



Architekt Jiří Stibral

125 let od narození...

Dokončení ze str. 1
něj zapůsobilo dílo Rímského-Korsakova i Musorgského (1. smyčcový kvartet "Ruský" (1907), Severní noci (1910), Tři bajky pro soprán a klavír (1917), Elegie na smrt Rímského-Korsakova (1918). Do povědomí širší veřejnosti se dostala díla Modrý pták - orchestrální ouvertura k Maeterlinckově pohádkové hře (1911), Písně rozchodu na slova Ot. Theera (1916) a hlavně opera Hipolyta (1910-16) provedená v Národním divadle Karlem Kovařovicem a opera Bílý pán aneb Těžko se dnes duchům straší podle Oscara Wilda (přepřacovaná 1930 a hojně provozovaná v zahraničí i díky dedikaci paní Rose Newmarch, která propagovala českou hudbu zvláště v Anglii).

Po roce 1945 se Jaroslav Kříčka věnoval výhradně kompozici. Svými díly obsáhl všechny hudební druhy a žánry od písní (Naše paní Božena Němcová - 1959), symfonií (Symfonieta op. 77 - 1942, Sinfonieta semplice - 1962), oper (Král Lávrá - 1940, Psaníčko na cestách - 1944) až k filmové hudbě.

Jeho odkaz je patrný i ve tvorbě pro děti. Kromě oper Ogaři (1919) a Dobře to dopadlo, aneb tlustý pradědeček, lupiči a detektivové (1932) napsal ještě Oživlé loutky (1943) a instruktivní skladby pro mladé klavíristy (Cirkus v pěti tónech - 1934) a houslisty (Malý Kubelík - 1933). Silný vliv měla na skladatele atmosféra domova a rodiny (Klavírní trio Doma 1923 - 24).

Vydal několik popularizačních a informačních publikací a ke konci života byl jmenován zasloužilým umělcem. Snad právě toto jmenování způsobilo, že se jeho díla u nás už tolik nehrají, přestože v cizině je stále považován za jednoho z předních tvůrců typické české hudby, které si váží po celém světě.

(red)

patrně z jeho článku, nemá asi ani základní orientaci v hudebním světě. O to více je pak zářející jeho "odvaha" k odsuzování a dokonce i posuzování děl Beethovenových! Vrátil-li se zcela na začátek a svému "šoku", který jsem si prožila před více než deseti lety na táboře organizovaném evangelickou církví v Ně-mecku, přála bych našemu kritickému pisateli, aby setkání s koncertní verzí oratoria M. J. Hus bylo pro něj také obdobným impulsem pro za-myšlení, zda formy současné kultury nejsou spíše pomocníkem pro nesení zvěsti evangelia současnému člověku a to i forma muzikálová (a zase jsou muzikály dobré i špatné), byť Pachmanovo oratorium M. J. Hus klasickým muzikálem není. (Mimo-chodem ani muzikál

není na půdě naší církve nováčkem, dokonce i téma M. J. Hus v jiném než Pachmanově podání, ale i biblické téma - O marnotratném synu - bylo zpracováno a provozováno nejen na půdě brněnské diecéze naší církve jako muzikál.)

Jsem ráda, že v naší církvi od jejího počátku měly své místo hudební, divadelní, výtvarné a další kulturní počiny a to počínaje náboženskými obcemi (vzpomínám, jak mi můj dědeček, farář Fr. Božovský, vyprávěl o divadle, které v náboženské obci hráli, a tzv. besídkách) až k velkým kulturním počínům celorepublikového dosahu. Oratorium M. J. Hus, byť na něm jako církev nemáme zásluhy téměř žádné, se k nim může počítat.

Hana Tonzarová

